

verkennend vmbo

PEST PROTOCOL

Schooljaar 2022-2023

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Pesten	3
Hoofdstuk 2: Anti-pestprotocol.....	5
Bijlage I	8
Bijlage II	9
Bijlage III.....	10
Bijlage IV	11
Bijlage V	12

Hoofdstuk 1: Pesten

Wat is Pesten?

We spreken van pestgedrag als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt door één of meerdere individuen, waarbij de gepeste niet in staat is zichzelf te verdedigen. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

Bij pesten is de macht ongelijk verdeeld. Pesten heeft (vaak langdurig) negatieve gevolgen voor het slachtoffer; hij kan en/of mag niet voor zichzelf opkomen noch zich verweren.

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden en daarom moet pestgedrag door iedereen serieus worden genomen.

Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is er greep op te krijgen. Zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten docenten en anderen niet altijd hoe ze ermee om moeten gaan. Docenten en onderwijsondersteunend personeel hebben echter een taak (samen met ouders en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten. De leerlingen, maar ook de gepeste volwassene, moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van het personeel in de school, en dat ze hierom gewoon kunnen vragen. De school moet een klimaat creëren waarbij de veiligheid duidelijk is en de drempel voor de hulpvraag zodoende laag is. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van de leerlingen en collega's. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben.

Digitaal pesten ofwel cyberpesten

Cyberpesten is het pesten of misbruiken via het internet en via de mobiele telefoon. Cyberpesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijker anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Ook kan dit 24 uur per dag plaatsvinden en kan het slachtoffer het gevoel krijgen nergens meer veilig te zijn, zelfs thuis niet.

De gepeste leerling

Mogelijke signalen van gepest worden (ook belangrijk voor ouders):

- Niet meer naar school willen
- Niet meer over school willen vertellen
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden
- Slechtere resultaten op school in vergelijking met vroeger
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen
- Niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben
- De verjaardag niet willen vieren
- Niet buiten willen spelen
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn
- Altijd een bijnaam, nooit bij eigen naam noemen
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- Beledigen
- Isoleren
- Buiten school opwachten, slaan, schoppen of op weg naar huis achterna rijden
- Schelden (verbaal, via sociale media) of schreeuwen tegen slachtoffer
- Foto's van het slachtoffer online plaatsen met vervelende teksten

De pester

Pesters zijn vaak de sterkeren in de groep. Ze zijn of lijken populair maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag.

Pesters krijgen vaak andere leerlingen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Vaak voelen pesters zich niet schuldig want het slachtoffer vraagt er, volgens de pester, er immers om gepest te worden.

Pestgedrag kan een aantal dieperliggende oorzaken hebben:

- Een problematische thuissituatie
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken
- Het moeten spelen van een niet-passende rol
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas
- Reactie op spanningen in de groep
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of laag niveau)

De meelopers en de andere leerlingen

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen.

De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet opkomen voor het slachtoffer of dat ze hulp inschakelen.

Hoe wordt er gepest?

Met woorden:	Vernederen, Belachelijk maken, schelden dreigen, met bijnamen aanspreken, gemene briefjes, mailtjes, app-jes schrijven, vervelend reageren op internet
Lichamelijk:	Trekken aan kleding, duwen en sjorren, schoppen, Slaan, krabben, haren trekken, wapens gebruiken
Achternvolgen:	Opjagen en achternalopen, klem zetten of rijden, opsluiten
Uitsluiting:	Doodzwijgen en negeren, uitsluiten van feestjes Of bij groepsopdrachten.
Stelen en vernielen:	Afpakken van kledingstukken, schooltas of schoolspullen, kliederen op boeken, banden lek prikken, fiets beschadigen.
Afpersing:	Dwingen om geld af te geven, het afdwingen om iets Voor de pestende leerling te doen.

Hoe wordt er gepest via het internet (cyberpesten)?

- Pest-mail maar ook via allerlei apps (schelden, beschuldigen, roddelen, beledigen)
- Stalking: het stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van ongewenste berichten
- Het tegenkomen van ongewenst materiaal zoals: porno en kinderporno, gewelddadig materiaal, sexting; webcam-seks
- Ongewenst contact met vreemden; grooming
- Hacken: gegevens stelen of instellingen aanpassen;
- Identiteitsfraude: (pest)berichten sturen onder een valse naam of de naam van een ander
- Via bewerken van foto's, filmpjes en berichten een ander in een moeilijke positie brengen
- Het ongevraagd delen van berichten, foto's en filmpjes
- Privegegevens van de ander delen op sites of apps
- Virussen sturen

Het aanpakken van pesten

Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit school. De grote vraag is hoe dat het beste kan en vooral ook hoe we dat als team het beste kunnen aanpakken.

Hoofdstuk 2: Anti-pestprotocol

Het anti-pestprotocol vormt de verklaring van de vertegenwoordiging van UGO en de ouders waarin is vastgelegd dat we pestgedrag op school niet accepteren en volgens een vooraf bepaalde handelwijze gaan aanpakken.

Uitgangspunten

Een dergelijk protocol kan alleen functioneren als aan bepaalde voorwaarden is voldaan:

1. Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: docenten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen.
2. UGO is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
3. Docenten en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
4. Leerlingen moeten ervaren dat wanneer ze geholpen willen worden, ze elke medewerker kunnen aanspreken waar zij het vertrouwen in hebben, waarbij zij de zekerheid hebben dat deze medewerker hen verder op weg helpt om te komen tot een oplossing.
5. UGO dient te beschikken over een directe aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt (het pestprotocol).
6. UGO ontplooit preventieve (les)activiteiten.

Onze aanpak en begeleiding bij de vijf verantwoordelijken

De algemene verantwoordelijkheid van UGO

- UGO zorgt dat de directie, de mentoren en de docenten voldoende informatie hebben over het pesten in het algemeen en het aanpakken van de pester.
- UGO werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is.

Het bieden van steun aan de jongere die gepest wordt

- Het probleem wordt serieus genomen
- Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurt
- Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen
- Het aanbieden van hulp door de anti-pestcoördinator

Het bieden van steun aan de pester

- Het confronteren van de jongere met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor de pester
- De achterliggende oorzaak boven tafel proberen te krijgen
- Wijzen op het gebrek aan empathisch vermogen dat zichtbaar wordt in gedrag
- Het aanbieden van hulp door de anti-pestcoördinator

Het betrekken van de middengroep bij het probleem

- De mentor bespreekt met de klas het probleem en benoemt de rol van alle leerlingen hierin.
- Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie.
- De mentor blijft de situatie in de toekomst in de gaten houden.
- De mentor kan in het gehele proces gebruik maken van de ondersteuning van de anti-pestcoördinator.
- De mentor kan in de mentorlessen gebruik maken van lesmateriaal vanuit het expertisepunt.

Het bieden van steun aan ouders

- Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen
- UGO werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken
- UGO geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestend kind
- UGO verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners

De ouders van de leerlingen die gepest worden, hebben er soms moeite mee, dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Echter een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school, het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerd te voelen. Daar kan begeleiding of training aan bijdragen.

Preventieve maatregelen

Elke mentor bespreekt aan begin van het jaar de algemene afspraken en regels in de klas. Dit doet de mentor tijdens de mentorlessen. Het onderling plagen en pesten wordt hierin benoemd. Daarnaast bespreekt de mentor in de klas het pestprotocol en kan het anti-pestcontract (zie bijlage) door de groep besproken en ondertekend worden. Er wordt duidelijk uitgelegd dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken maar als hulp bieden of vragen wordt beschouwd.

In de mentorlessen wordt aandacht besteed aan pesten in meerdere lessen door het jaar heen. Hiervoor zijn een reeks lessen voorbereid maar ook kan er hiervoor ondersteuning aangevraagd worden aan de anti-pestcoördinator in het expertisepunt. Ook kan de mentor op eigen initiatief de mentorlessen gebruiken om het pesten te bespreken. Hierbij kunnen de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd worden. Van de gesprekken rond pesten worden aantekeningen gemaakt, die door de mentor worden bewaard in SOM van zowel de pester als het slachtoffer.

Alles is gericht op een veilige school voor iedereen.

Stappenplan voor de aanpak van pesten tussen leerlingen

We hanteren voor de aanpak van pestgedrag maar ook van ruzies een vierstappenplan

Stap 1:

Leerlingen trachten er eerst zelf (en samen) uit te komen.

Stap 2:

Op het moment dat de leerling er niet uit komt (in feite het onderspit delft) heeft de leerling het recht en de plicht om het probleem aan de medewerker/mentor/anti-pestcoördinator (=medewerker) voor te leggen. Ook medeleerlingen/medewerkers/ouders mogen en kunnen deze hulp inschakelen door naar de medewerker te gaan. Belangrijk is dat er niet specifiek vastgelegd wordt naar één specifieke medewerker te gaan. Hulpvragen worden altijd bij diegene neergelegd, die het meeste vertrouwen geniet. Deze zal een vervolg moeten kiezen waarbij de mentor altijd op de hoogte gesteld wordt. Een vermelding in SOM is verplicht en de anti-pestcoördinator wordt op de hoogte gesteld.

Stap 3:

De medewerker brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen voert de medewerker een gesprek met de pester om de oorzaak van het gedrag te achterhalen en om afspraken te maken. De anti-pestcoördinator zal een ondersteunende of een begeleidende rol spelen hierin. Bij deze stap worden de ouders van het slachtoffer en de pester geïnformeerd.

Stap 4:

Bij herhaaldelijk pestgedrag neemt de medewerker duidelijk stelling en houdt een corrigerend gesprek met de leerling die pest. Hierbij gaan de sancties gelden zoals beschreven in het sanctiebeleid van UGO. Van herhaald pestgedrag wordt melding gemaakt en wordt hulp (bijv. GGnet, CJG) van buitenaf ingeschakeld. De ouders/verzorgers dienen hiervoor toestemming te geven. Indien de ouders/verzorgers weigeren om toestemming te geven voor hulp van buitenaf en de pester volhardt in zijn gedrag op zo'n manier dat er een onveilige situatie voor de slachtoffer(s) en/of andere betrokkenen bestaat, kan de schoolleiding overgaan tot schorsing van de pester, eventueel gevolgd door verwijdering van UGO.

Pesten van leerlingen door medewerkers

Wanneer leerlingen denken gepest te worden door een medewerker kunnen ze dit kenbaar maken aan hun mentor, de anti-pestcoördinator of de vertrouwenspersoon van UGO. De mentor of vertrouwenspersoon meldt dit aan de leidinggevende van de van pesten beschuldigde medewerker. Deze past hoor en wederhoor toe en handelt naar de bevindingen. De leerling of diens vertegenwoordiger kan in beroep gaan tegen de conclusies bij een klachtencommissie.

In deze procedure worden de ouders op de hoogte gesteld over de gang van zaken.

Pesten van medewerkers

Pesten komt niet alleen voor tussen leerlingen. Ook medewerkers kunnen onderling hiermee worden geconfronteerd of door een leerling worden gepest. Om pesten tegen te gaan worden de volgende richtlijnen gegeven:

- Wees duidelijk over je grenzen en benoem ze ook
- Maak de pester duidelijk dat hij te ver gaat, dat zijn 'grapjes' niet meer leuk zijn
- Spreek de pester aan op zijn gewenst gedrag
- Vraag je af wat de motieven van de pester zijn. Dan weet je beter hoe je moet optreden
- Houd zelf een logboek bij. Zo weet je wanneer er ongewenste zaken plaats hadden en wie erbij aanwezig waren. Het logboek kan dienen als bewijs, maar kan ook gebruikt worden om het hart te luchten
- Praat met de mensen die getuige zijn van het pestgedrag maar waak voor een roddelsfeer. Zij kunnen hulp zijn voor de toekomst.

Procedure bij pesten door medewerkers en/of leerlingen.

- Meld je als je gepest wordt door een leerling of een medewerker bij de vertrouwenspersoon of anti-pestcoördinator van UGO of jouw docentteamleider.
- Kom je er niet uit, dan kun je gebruik maken van de klachtenregeling. Het bestuur is op grond van de Arbowet verplicht maatregelen te nemen.

Registratie

Incidenten moeten worden gemeld en geregistreerd.

Bijlage I

Anti-pestcontract

Contract “veilig in school”

Ik vind dat iedereen zich veilig moet voelen in school. Daarom houd ik mij aan de volgende afspraken:

- Ik accepteer de ander zoals hij is en ik discrimineer niet
- Ik scheld niet en doe niet mee aan uitlachen en roddelen
- Ik blijf van de spullen van een ander af
- Als er ruzie is, speel ik niet voor eigen rechter
- Ik bedreig niemand, ook niet met woorden
- Ik neem geen wapens en/of drugs mee naar school
- Ik gebruik geen geweld
- Als iemand mij hindert, vraag ik hem of haar duidelijk daarmee te stoppen. Als dat niet helpt, vraag ik een docent om hulp
-
-
-

Door mijn handtekening onder dit contract te zetten, beloof ik dat ik mijn uiterste best zal doen om bovenstaande uitspraken gedurende mijn schooljaren op UGO na te leven.

Naam:

Klas:

Datum:

Handtekening:

Bijlage II

Adviezen aan ouders in verband met pesten

Adviezen voor alle ouders:

- Praat met uw kind over school, over de relaties in de klas, over wat medewerkers doen en hoe zij straffen. Vraag hen ook af en toe of er in de klas, via de mail of via sociale media wordt gepest.
- Corrigeer uw kind als het voortdurend anderen buitensluit
- Geef zelf het goede voorbeeld
- Leer het kind voor zichzelf en anderen op te komen
- Toon interesse wat uw kind doet op internet. Pas als je weet wat ze online doen en het er met ze over hebt, kun je ze helpen

Adviezen aan ouders van gepeste kinderen:

- Pesten op school kunt u het best direct met een medewerker bespreken
- Houd de communicatie open, blijf in gesprek met uw kind. Doe dat niet op een negatieve manier zoals: wat is er vandaag weer voor ergs gebeurd?
- Laat uw kind opschrijven wat het heeft meegemaakt. Dit kan best emotionele reacties bij uw kind oproepen. Op zich is dat niet erg, als het maar hierbij geholpen wordt de emoties te uiten en verwerken
- Laat uw kind deelnemen aan sociale vaardigheidstraining. De school kan u hierover nader informeren
- Accepteer de situatie niet. Als de school naar uw mening niet voldoende meewerkt, schakel dan de vertrouwenspersoon in

Adviezen aan ouders van pesters:

- Houd de communicatie open, blijf in gesprek met uw kind
- Geef vooral zelf het goede voorbeeld
- Uw kind heeft het nodig om te weten wat goed is en wat niet. Ondersteun goed gedrag door complimenten te geven
- Laat uw kind deelnemen aan sociale vaardigheidstraining. De school kan u hierover nader informeren
- Blijf in contact met de school, de mentor

Bijlage III

(cyber)pesten voorkomen: dit kun je doen (of laten)

Voor ouders en docenten

Het helpt om een kind weerbaar te maken. Praat met kinderen over wat zij doen op internet en maak afspraken:

- Deel nooit privégegevens, zoals naam, adres, telefoonnummer of de naam van je school
- Verzin (samen) een goede nickname
- Scherm je profiel zoveel mogelijk af; 'alleen voor vrienden' is de beste optie
- Plaats alleen neutrale foto's (geen sexy foto's) of beter nog; helemaal geen foto's waarop je gezicht herkenbaar is
- Wees selectief in het accepteren van een vriendschapsverzoek; doe dit alleen wanneer je iemand in het echte leven ooit hebt ontmoet
- Verwijder onbekende mensen uit je vriendenlijst
- Houd wachtwoorden en inloggegevens altijd geheim: ook voor je beste vriend(inn)en
- Niet schelden en geen mensen kwetsen, dat zou je in het echt ook niet doen
- Heb je iets vervelend gezien of meegemaakt? Vertel het aan iemand die je vertrouwt, bijvoorbeeld een ouder, buurvrouw of leerkracht.

(cyber)pesten aanpakken: dit kun je doen (of laten)

Voor ouders en docenten

Krijgt een kind toch te maken met online pesten, doe dan het volgende:

- Complimenteer dat het kind naar je is toegekomen
- Een kind dat wordt gepest, heeft in eerste instantie behoefte aan steun
- Luister naar hem/haar en neem zijn/haar verhaal serieus
- Onderneem niet meteen actie
- Bedenk eerst (samen met je kind) wat de beste aanpak is
- Stap pas (na overleg met het kind) naar school en/of ouders en/of andere partijen
- Pak internet (of de computer of tablet) niet af. Het lijkt misschien een oplossing, maar het is oneerlijk om een kind zo'n zware straf te geven terwijl hij/zij eigenlijk slachtoffer is

Adviseer het kind om het volgende te doen:

- Reageer niet op de mails, berichtjes of filmpjes
- Bewaar alle mails, berichtjes of filmpjes. Sla ze op of maak er screenshots/foto's van. Het kan dienen als bewijsmateriaal
- Aangifte doen? Kijk dan op vraaghetdepolitie.nl
- Blokkeer degene die je lastig valt
- Staan de filmpjes of berichten op een website? Benader de eigenaar en vraag om het materiaal te laten verwijderen (maak eerst foto's als bewijsmateriaal)

Voorbeelden van Sites:

<http://www.pesten.nl>

<https://www.schoolenveiligheid.nl/po-vo/thema/pesten/>

<https://www.stoppestennu.nl/>

<http://mijnkindonline.nl/>

<http://cyberpesten.be/>

<https://www.meldknop.nl>

Bijlage IV

Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling

Feiten

- Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkennen van het probleem
- Door wie wordt je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
- Waar word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
- Hoe vaak word je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er jongeren die jou proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?

Vermijd “waarom”vragen.

Aanpak

Bespreek samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:

- Hoe communiceert de leerling met anderen?
- Welke lichaamstaal speelt een rol?
- Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
- Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester of heeft de leerlingen genoeg vertrouwen om op een goede manier om te kunnen gaan met de pester?

Gepeste jongeren lopen vaak rond met het gevoel dat er iets mis is met ze. Daardoor hebben ze moeite om voor zichzelf op te komen. Ergens is er iets in zichzelf dat de pester gelijk heeft. Besteed hier aandacht aan want **niemand kan een ander klein maken zonder diens toestemming.**

Bijlage V

Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest

Het doel van dit gesprek is driedelig:

- De leerling confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan
- Achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen
- Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt

Confronteren

Confronteren en kritiek geven is niet hetzelfde. Confronteren is:

- Probleemgericht en richt zich op waarneembaar gedrag (niet interpreteren).
- Relatiegericht. Ga het vooral hebben over wat je aan gedrag ziet en vooral niet hoe de persoon is. Ga werken aan behoud van de relatie. Kritiek op de persoon voelt als een beschuldiging/afwijzing.
- Specifiek blijven. Je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als altijd, vaak en meestal.
- Veranderingsgericht. Stel zaken vast en inventariseer samen hoe het anders kan.

Achterliggende oorzaken

Nadat het probleem benoemd is, richt je je op de achtergronden van dit gedrag.

- Waar komt dit vandaan?
- Heb je dit gedrag nodig?
- Wat levert het je op?
- Wat reageer je af op de ander?

Vervolgens wanneer achtergronden duidelijk zijn, kunnen vragen gesteld worden als: Wat ga je eraan doen? Wat heb je nodig? Bied zo nodig de hulp van de vertrouwenspersoon aan.

Het pestgedrag moet stoppen

Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt.